

Učiteljski tovariš

Stanovsko političko glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveita«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškova ulica 6/I. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtak. Naročna letna 60 Din. za inosmetov 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačuje list s članarino. Oglaš po ceniku in dogovoru, davak poseba. Pošt. šek. rač. 11.197. Telefon 3112

Učiteljska stalnost

Eno najvažnejših vprašanj učiteljskega stanu je stalnost na službenem mestu. To vprašanje je velikega pomena za vsakega posameznega učitelja, kakor tudi za ves naš stan, in morda bo ravno v tem vzrok, da se je o tem vprašanju že toliko razpravljalo in tudi pisalo. Tudi danes imamo še vedno dovolj povoda pisati o učiteljski stalnosti, ki je v tesni zvezi z uspehom učiteljevega dela v šoli in izven nje.

Ves učiteljski stan se dobro zaveda svoje naloge in svojega dvojnega poslanstva, vzgojiti mladino, prevzgojiti narod. Važni sta ti dve nalogi, a tudi težki. Vsaka zase zahteva skoraj vsega človeka, toda učiteljsko se ni nikoli branilo dela, nikoli strašilo žrtve, ko je šlo za dobrobit naroda in države.

Delo v šoli nam je začrtano po učnem načrtu. Vsi predmeti so označeni in odmerjena je tudi snov. Vsak posamezen učitelj bo brez dvoma tudi dosegel začrtani učni smoter, ako bo poznal otroka, ako bo stalno deloval na isti šoli in ne bo med letom menjal razreda. Nastane pa vprašanje, ali bo ta smoter dosežen tudi tedaj, če se učiteljstvo na šoli menja, če po več mesecev manjka ena, dve ali celo več učnih oseb, če ni rednega pouka. Vsi dobro vemo, da je metoda pri raznih učiteljih različna, toda eno je gotovo, da vsak po svoji metodi dosega uspehe. Ti uspehi sicer niso povsod enaki, vendar lahko trdimo, da so najslabši uspehi v razredu kjer se učiteljstvo med letom večkrat menja, kjer je nereden pouk in kjer primanjkuje učnih oseb. Seveda je to v škodo mladine, a vzrok temu je iskati največkrat v tem, da nimamo stalnosti na službenem mestu.

Uspehi v šoli so v mnogem odvisni tudi od temeljitosti poznavanja otrok in razmer, v katerih otroci živijo. Seveda je dolžnost vsakega učitelja, da se poglubi v studij spoznavanja otrok, in če hoče spoznati otroke, mora poznati svoj službeni kraj, njegove kulturne in gospodarsko-socialne razmere. Tak studij zahteva časa, mnogo časa, kajti popoln uspeh je mogoče doseči šele po nekaj letih. Prihajamo torej do zaključka, da nam je v tem pogledu nujno potrebna stalnost.

Šolski zakon predvideva učiteljevo delo za narodno izobraževanje. Učiteljstvo je že od nekdaj delalo med narodom in doseglo v tem pogledu že prav lepe uspehe. Bili so tudi časi, ko je učiteljstvo, predvsem pred vojno, doživelo zaradi svojega dela mnogo grenkih ur. Toda sedaj je to delo z zakonom priznано in nujna potreba naroda nam ga narekuje. Vsi se v polni meri zavedamo svojih dolžnosti, vemo pa tudi, da treba ljudi, med katerimi naj učitelj dela, najprej poznati, potem bo mogoče delati in z delom doseči uspehe. Ni sicer lahko pridobiti si zaupanja preproste človeka, toda s časom in z dobro voljo dosežemo tudi to in potem nam delo ne bo ravno težko. Le časa je treba.

Vzemimo za primer, da je porabil učitelj za pridobitev zaupanja ljudi v službenem kraju kakih 6 mesecev. Med tem časom se je tudi deloma že poglubil v razmere svojega službenega kraja. Seveda le deloma, kajti za popolno proučitev razmer ne zadostuje eno leto, niti dve, morda tri. Povsem razumljivo je, da je uspešno delo med narodom mogoče le tedaj, ako dotičnik, ki se loti tega dela, temeljito pozna ljudi in razmere. Ker je torej učiteljeva naloga v tem pogledu najdelikatnejša, nastane vprašanje, ali je resno in stvarno, predvsem pa uspešno učiteljevo javno delo med narodom mogoče, ako nima stalnosti.

Ako že govorimo o učiteljevem javnem delu v zvezi s stalnostjo, ne smemo prezreti nekega važnega momenta. Vsakemu človeku je namreč že prirojeno, da išče pri vsem, torej tudi pri delu, neke gotove udobnosti. To si ustvari na ta način, da usmeri življenje, torej tudi delo tako, da teče, rekel bi samo, ko je enkrat temeljito pripravljeno in pravilno započeto. Seveda skuša tudi učitelj na vasi prilagoditi vse delo v šoli, kakor tudi izven šole tako, da bo temeljito pripravljeno, pravilno začeto, da bo imelo začrtan smoter in sistematično urejeno pot. Mnogo truda in prizadevanj je treba v početku, a končno bo vendarle šlo pravo pot in bo ustrezalo zahtevam in potrebam naroda in ne bo učitelju v breme, marveč v zadovoljstvo.

Seveda je treba mnogo truda, preden se ustvari na vasi teren za tako delo, zato se moramo vprašati, ali se ne bo učitelj ustrašil truda, ako nima gotovosti, da bo deležen tudi uspehov svojega dela, ker pač ne more vedeti, ali bo tako dolgo ostal v kraju.

Iz vsega navedenega je razvidno, da zahteva stalnost na službenem mestu učiteljevo delo v šoli, kakor tudi delo med narodom. Za prvo, kakor tudi za drugo je potrebno, da je učitelj delj časa v enem službenem kraju, da mu je zagotovljeno, da ne bo brez lastne prošnje, odnosno večjeje disciplinskega prestopa premeščen iz enega v drugi službeni kraj. Poudariti je treba, da večna negotovost ustvarja med učiteljstvom neko

nerazpoloženje in slabi voljo do intenzivnega in sistematičnega dela.

Delo v šoli, kakor tudi delo med narodom je z zakonom priznано in tudi začrtano. Navadno je ravno delo med narodom povod raznim učiteljskim premestitvam. Zakaj?

Vsakdo gleda na učiteljevo delo drugače. Mi smo si začrtali jasen program in usmerili vse delo v korist naroda in države. Vendar ne gledajo vsi na naše delo z istim pogledom. Imamo tudi take, ki vidijo povsod le svoje lastne koristi ter nastopajo proti vsemu, kar jim ne donaja direktnih ali indirektnih koristi. Učitelj, ki je vedno idealno delal, pozna le koristi celokupnosti in ne posameznikov. Seveda je to že dostikrat zadosten vzrok, da sebičneži nastopijo proti učitelju, ker presoja pač vse javno delo le iz ožkega egoističnega stališča. Taki pojavi postanejo neredko povod najogabnejšim denunciacijam proti učiteljstvu, ki je grešilo le v toliko, da je idealno delalo in ni hotelo poznati sebičnih zahtev nekaterih.

Dogodi se tudi, da mora učitelj na osnovi klevet zapustiti svoje službeno mesto in iti drugam. To bi se seveda gotovo ne zgodilo, če bi se dala učitelju možnost, da se podvrže disciplinskemu postopku, kot ga predvideva uradniški zakon. Učitelju bi v takih primerih

bilo omogočeno ovreči očitke in razgaliti sebične namene gotovih ljudi.

Ako se dogodi primer, da se učitelj pregreši proti obstoječim predpisom in zakonom v taki meri, da je morda v interesu stanu, kakor tudi v interesu šolskega in izvenšolskega dela v kraju, da je premeščen v drug službeni kraj, tedaj bi bilo celo potrebno, da se tak učitelj premesti na osnovi razsodbe disciplinskega sodišča in nič drugače.

Vsi želimo, da bi imel narod od učiteljskega šolskega, kakor tudi izvenšolskega javnega dela čim večje koristi. Ako želimo to, moramo tudi želeli, da bo imelo učiteljstvo za vse svoje delo neko gotovo zaščito pred samovoljnimi postopanjem mnogih lokalnih činiteljev. To zaščito pa bo imelo učiteljstvo le tedaj, ko bo ponovno uvedena učiteljska stalnost in bo disciplinski postopek omogočal, da se bo vsak učitelj opral neutemeljenih očitkov.

Z učiteljsko stalnostjo se bo povečalo veselje do dela v šoli in med narodom, odpadla bo omahljivost in nesigurnost in uspehi dela bodo gotovo večji in izdatnejši nego danes.

Ker želimo dobro narodu, želimo da se nam vrne stalnost na službenem mestu.

—ž.

Priprave za izredno skupščino JUU v Beogradu dne 4. marca 1934.

Seja predsednikov banovinskih sekcij JUU v Beogradu. — Predsedniki sekcij pri ministru prosvete gospodu dr. Šumenkoviću. — Komunique predsednikov sekcij in predsedstva JUU

Dne 10. februarja t. l. so se sestali v Domu jugoslov. učit. združenja v Beogradu predsedniki banovinskih sekcij JUU, da se posvetujejo o položaju v združenju in o pripravi, ki bi jih bilo izvršiti za izredno skupščino. Navzoči so bili polnoštevilno predsedniki vseh banovinskih sekcij. Poročali so o organizacijskih razmerah v svojih banovinah. Iz teh poročil je bilo razvidno, da delo v posameznih banovinah ne napreduje v pravcu, kakor bi bilo želeli in je nujno potrebno, da sedanje stanje v posameznih banovinah absolutno prejenja in se preide do konstruktivnega dela v celotnem združenju. Dopoldanska seja je trajala od 9. ure dopoldne do 2. ure popoldne, nadaljevala se je ob 3. uri ter je bila prekinjena ob 5. do 7. ure, ker so zastopniki sekcij odšli v tem času k načelniku za osnovni pouk g. Jakšiću, na kar so bili sprejeti od g. ministra prosvete dr. Ilije Šumenkovića. Zvečer ob 7. uri so povabili na skupno posvetovanje tudi izvršni odbor JUU, v katerega imenu se je odzval povabilu predsednik JUU tov. Damjan Rašić. Po skupnem posvetovanju z zastopnikom izvršnega odbora so predsedniki nadaljevali sejo do 23. ure v noč.

Komunique predsednikov sekcij JUU.

Predsedniki sekcij so izdali o tem zasedanju sledeči komunique:

Dne 10. februarja t. l. so se sestali predsedniki vseh 10 banovinskih sekcij JUU na skupen sestanek v Beogradu. Sejo so imeli v Domu jugoslovenskega učiteljskega združenja ter so se zedinili v sledečih zadevah:

1. Da se sporazum z vsemi konsekvencami v popolnosti izvede;
2. da se nastopi na izredni skupščini s skupno enotno sporazumno kandidatsko listo;
3. da se podvzamejo vse mere in uporabi ves vpliv za potek skupščine v primernem redu in dostojanstvu.

Sprejem pri g. ministru prosvete dr. Šumenkoviću.

Že v januarju mesecu je podvzelo vodstvo sekcije za dravsko banovino potrebne korake v pogledu finančnih amandmanov, ki bi jih bilo treba vnesti v novi finančni zakon za leto 1934/35. Iz tega razloga se je postavil tudi datum izredne skupščine na marec t. l.

Predsedstvo sekcije za dravsko banovino je podvzelo primerne korake v tem pravcu v januarju pri izvršnem odboru, pri g. ministru dr. Kramerju in g. ministru Puclju, kakor tudi pri gg. narodnih poslancih iz dravske banovine, ki so v finančnem odboru narodne skupščine. V istem pravcu so se izvršile intervencije tudi pri g. načelniku za osnovni pouk in pri g. načelniku obšega oddelka ministristva prosvete.

Dne 10. t. m. je sprejel predsednike banovinskih sekcij načelnik za osnovni pouk g. Dušan Jakšić in nato g. minister prosvete dr. Šumenković.

Predsedniki so pozdravili g. ministra kot novega vrhovnega šefa ter so mu zagotovili, da postoji v vseh sekcijah dobra volja vzpostaviti popoln sporazum, da bo združenje lahko nemoteno delovalo in se konstruktivno udejstvovalo ter z vsemi silami stremelo k izvršenju cilji, ki jih je začrtal Nj. Vel. kralj s svojim manifestom 6. januarja za edinstvo naroda in države.

Predsedniki so izročili g. ministru svoječasno zahtevo in projekt za izpremembo zakona o narodnih šolah, vzpostavitev stalnosti ter ureditev učiteljskih nameščenj in premeščenj, kakor tudi disciplinskega postopka. Poleg tega so izročili g. ministru amandmane, s katerimi bi bilo nujno potrebno urediti nekatere pereče šolske zadeve.

Ti predlogi vsebujejo v glavnem sledeče: Poprava razvrstitve vrstam uradništva, ki je imelo 10% dodatek po čl. 7. starega uradniškega zakona — znižanje starostne dobe za dosego V. položajne skupine — vzpostavitev §§ iz zakona o narodnih šolah, s katerimi je mogoča postavitev sreskih in banskih šolskih nadzornikov — vzpostavitev starih določil iz §§ 51., 84. in 113. zakona o narodnih šolah — ureditev stanarj za učitelje dodeljene v ministrstvu, banskim upravo min meščanskim šolam — določitev zvanja in razvrstitve učitelje žen, ročnih del — ureditev upraviteljskega vprašanja in dela — vračunjenje vojnih let — ureditev disciplinskega postopka za učiteljstvo narodnih šol po modernih predpisih zakona o uradnikih in vzpostavitev posebnih disciplinskih sodišč pri banskim upravah — predlog za izplačevanje akontacije ob upokojitvah in ureditev vprašanja višje narodne šole.

Skupno posvetovanje

s predstavnikom izvršnega odbora JUU.

»Politika« št. 9248 z dne 12. februarja 1934 poroča o tem sledeče:

»Znana je stvar, da predsedstvo JUU, kot druga stran, nima povsem istih pogledov na sedanje stanje in potrebe v združenju, kakor predsedniki banovinskih sekcij. Zato je povodom komuniqueja predsednikov banovinskih sekcij izdalo predsedstvo JUU h komuniqueju predsednikov banovinskih sekcij sledeče pojasnilo:

Komunique predsedstva JUU.

Obveščeni smo o komuniqueju predsednikov vseh sekcij JUU in dajemo k temu komuniqueju svoje sledeče mišljenje:

1. Izvršni odbor je istotako mišljenja, da je potrebno doseči v JUU sporazum, s katerim bo zadovoljen čim večji del članstva.
2. Nimamo ničesar proti temu, da bo iznešena na izredni skupščini samo ena lista, a to bo mogoče samo v primeru, ako se ne izključi od sporazuma grupacija sedanjega izvršnega odbora.

3. Tudi naša najiskrenejša želja je, da potече skupščina v najlepšem redu in najdostojanstvenješe.

4. V redu bi bilo, da predsedniki sekcij niso šli brez predsednika glavne uprave do g. ministra prosvete. Nerazumljivo nam je, da se s to potrebo ni računalo.

5. Sporazum predsednikov se je razbil, četudi o tem ni govora v komuniqueju predsednikov sekcij in to pri vprašanju izbire oseb za novi izvršni in nadzorni odbor. Lista, ki jo je predložila opozicija, nima ni jedne osebe, ki bi pripadala sedanji grupaciji izvršnega odbora. Taka izločitev ne pomenja ureditve razmer v učiteljskih vrstah.

6. Predsedniki sekcij so končno pozvali na svoj sestanek tudi predsednika glavne uprave g. Damjana Rašića ter zaslišali njegovo mišljenje v vseh aktualnih vprašanjih. Tako »Politika«!

Izredna skupščina mora urediti razmere v JUU, ker to neobhodno zahteva interes stanu.

Sestanek predsednikov vseh sekcij JUU je bil absolutno pozitiven in je doprinesel do skoro popolnega zblizanja v vseh vprašanjih med predstavniki sekcij, ki so si stali dose-daj v dveh grupacijah nasproti. Absolutna enodušnost je vladala v pogledu izredne skupščine in njenega vodstva, kakor tudi v pogledu vseh načelnih zadev, ki jih bo obravnavala izredna skupščina. Diference obstojajo le v pogledu vsestransko močne liste.

Pričakovati je, da se bo končno dosegla tudi znižanja vožnja za izredno skupščino. Min. prosvete je s svojim odlokom O. N. br. 2440 od 25. jan. 1934 dovolilo vsem predsednikom in delegatom sres. učit. društev, članom upr. in nadz. odbora sekcij ter članom glav., izv. in nadz. odbora dopust od 28. febr. do 8. marca 1934.

Odpri so ostala sledeča vprašanja:

Ali bo ostal razpored dnevnega reda na izredni skupščini isti, kakor ga je objavil izvršni odbor, ali bo izredna skupščina s svojo večino izpremenila vrstni red objavljenega dnevnega reda.

Enako se bo sklepalo še o tem, da se z ozirom na dvojne izdatke opusti redna skupščina in se pospeši plodnost izredne skupščine tako, da bo redna skupščina nepotrebna. Urediti je treba pravno stran tega vprašanja. Odrediti je treba v tem primeru mandat novoizvoljenemu izvršnemu in nadzornemu odboru, ki bi sicer trajal samo do redne skupščine v avgustu. Urediti je treba vprašanje avtomatičnega odpadanja nekaterih članov izvršnega in nadzornega odbora, ko bodo odobrene izpremembe pravil.

Skupščinski poslovnik in izpremembe pravil bodo pred izredno skupščino proučili še posebni odbori, ako bodo sekcije predlagale še kake eventualne izpremembe in dodatke v tem oziru.

Za izredno skupščino je treba pripraviti primerno resolucijo, ki naj reši tudi predlog dravske sekcije o učiteljskih ligah in o stanovskih razsodiščih.

Enako je ostalo odprto vprašanje definitivne redakcije sporazumne liste za izredno skupščino, ki bo zadovoljila vse grupe.

O vsem tem bo sklepal glavni odbor JUU na svoji seji 3. marca t. l. ob 9. uri dopoldne v Domu jugoslovenskega učit. združenja, ker so člani glavnega odbora vseh sekcij zahtevali od predsedstva istega, da to sejo skliče še pred izredno skupščino in svrhu ureditve gornjih vprašanj.

Potrebni ukrepi.

Zadnja seja predsednikov sekcij v Beogradu nas uči in je pokazala nujno potrebo, da se povrnemo na prvotno tezo, ki jo je podal predsedniški zbor sekcije za dravsko banovino, ako hočemo priti do konsolidacije v našem združenju in do plodnega delovanja.

Precej presenečenja je prinesla predložena lista beograjske sekcije, ker je bila iz nje vidna tendenca, da se hoče preiti iz enega ekstrema v drugi ekstrem.

Četudi preidemo preko nerazumljivega dejstva, da je bil izpuščen prvotno dogovorjeni glavni kandidat, ta lista ne pomeni nikak sporazum in ne daje nikakih garancij, da bo prinesla pomirjenje v vseh grupah ter bo pritegnila vse grupacije h konstruktivnemu delu. Nasprotno pomenja ta lista precejšnje izzi-vanje ne samo za dosedanje nasprotno strujo, temveč tudi za sekcije — izven beograjske. Iz tega razloga je nujno potrebno, da dokončno o tem odloči glavni odbor, upošte-vaje vsestransko vse grupacije.

Gornje dejstvo nas pa dovaja tudi do ponovnega prepričanja, da je izhod mogoč le na osnovi teze, ki jo je izrazil predsedniški zbor naše sekcije v svojem prvem komuniqueju po glavni skupščini. Vodilno silo in vso odločujočo oblast v našem združenju je treba prenesti na predsedniški odbor, ki bi se moral sestajati vsak drugi mesec na redna posvetovanja ter dajati izvršnemu odboru direktive za izvajanje načelne stanovske in šolske politike v našem združenju. Edino ta odbor bi dal tudi potrebne garancije, da bi se prišlo preko osebnih in lokalnih nasprotstev, ki so do sedaj ovirala pozitivno delo. Prav zadnji dogodki nas celo upravičujejo do tega, da bi se predsedstvo preneslo na ta predsedniški odbor ter, da v centrali postoji samo poslovodno predsedstvo, ako nočemo priti do ponovnih takih primerov, da se bo večina članstva in predstavnikov tega članstva kratko briskirala. Zadnja seja nas pa dovaja tudi do potrebe, da se izpopolni izvršni odbor tudi s kandidati iz »provinc«, ki bodo dali garancijo za plodno delo v naši centrali ter bodo dvignili istočasno potrebno zaupanje v »provinc« napram centrali. Z gornjimi ukrepi bo treba resno računati.

Obžalovati je posebno izigravanje sporazuma in naših stanovskih interesov v dnevnih listih ter vpletanje ofic. osebnosti v dnevne polemike. Članstvo želi, da se preide preko beograjskih lokalnih nasprotstev h konstruktivnemu delu, ker je polno vprašanj, v katerih hoče učiteljstvo pozitivnega dela.